

Administrațiunea și
Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 22.
Măști neretrancate nu se pri-
mesc. Manuscrise nu se re-
trimite!

Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primesc în Viena
Julius Moser, Haussenstein & Vogler
(No. 100), Heinrich Schickel, Alois
Kardl, M. Dukes, A. Oppel, J. Dan-
enberg; în Budapesta: A. V. Gold-
berger, Anton Mezei, Eckstein Bernat;
în Frankfurt: G. L. Druke; în Ham-
burg: A. Steiner.

Prețuri inserțiilor: o serie
gazonată pe o colônă 6 cr.
10 cr. timbru pentru o pu-
blicare. Publicări mai dese
după tarife și învoială.
Reclame pe pagina III-a o
serie 10 cr. v. a. s. 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL III.

"Gazeta" este în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se prenumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piața mare
Nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 5 cr. v. a. s. 15 bani.
Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 230.

Brașov, Vineri 13 (25) Octombrie

1889.

Brașov, 12 Octombrie v.

În adunarea ordinară de toamnă a comitatului Mureșu-Turda, ce s'a ținut în ziua de 10 Octombrie, s'a raportat, că comuna Șardă a hotărât să dea o pensie învțătorului român gr. cat. de acolo. Membrii unguři din adunare, cari, ca mai în toate comitatele, prin uneltiri, prin volnicii și prin alte tertipuri au ajuns să dispună de comitate, ca majoritate artificială, au găsit, că e vătămătoare pentru locuitorii unguři din Șardă hotărârea acelei comune, d'a se da pensie învțătorului român, și așa au anulat'o.

Dacă în toate așa ar urma membrii unguři din reprezentanțele comitatense și comunale, adevărat vătămătoare ar găsi și hotărârile de felul acesta, când ele se iau pentru interesele unguresci în contul populațiunii nemaghiare de prin comune ori comitate, n'amăv nimic de obiectat, amăv dăce dreptate se face; pentru, că precum Ungurul nu își vără mâna în punga Românului, ca să i-o deșerte pentru ale sale interese speciale, tot așa nici Românul să nu își vără mâna în punga Ungurului, când nu se au în vedere și interesele acestuia.

Ce se întemplă însă?

De câțiva ani încôce, de când de înființarea nenorocitelor Kulturgeturi, populațiunea nemaghiară, și în special în Ardealul cea română e amenințată pe totă linia, unde s'au format majorități artificiale unguresci în reprezentanțele comunale și comitatense, a fi despoiată fără milă, în folosul promovării intereselor speciale de rassă ale Ungurilor și în paguba intereselor elementului românesc.

Cum de n'au găsit membrii

unguři din reprezentanța comitatului Târnavei-mici de pildă, că jăfuirea populațiunii române de cele deșce mii florini pentru Kulturgetul e vătămătoare pentru populațiunea română din comitat?

Cum de n'au găsit și nu găsesc dușmanii nămului românesc, că e vătămător pentru locuitorii români faptul, că în unele comune, aceștia se despôia pentru susținerea școlii de stat, care e școlă ungurescă și care urmărește scopuri contrare intereselor românesci?

Cum de nu găsesc kulturgetiștii, că e vătămător pentru poporul român ori sasă a pretinde, ca reprezentanțele tuturor comitatelor, nu numai ale Târnavei mici, să despôie elementul nemaghiar de bănișorii săi, câștigați cu greu și amar, pentru a se ajuta cu ei la realizarea barbarelor scopuri ale nenorocitei lor reuniuni?

N'au găsit vătămătorii dușmanii Nemaghiarilor a'i jăfui pe aceștia, dăr au găsit vătămătorii a se da o fărîmă de pensie unui biet dascăl român, care ađi nu se mai pôte hrăni prin muncă și căruia i-s'ar fi dat pensie din bani românesci, căci mulți bani varsă sermanul Român în visteria statului, și în casele comitatelor și comunelor.

Ceea ce fac dușmanii Nemaghiarilor cu aceștia e o rușine și o pată pentru seculul, în care trăim, o înfierare pentru preinșii civilizației ai Orientului.

DIN AFARĂ.

Programa regenței sârbe.

Fôia oficiôsă „Fremdenblatt“ din Viena dăce, că programa Regenței sârbe, ce e stabilită în vorbirea, cu care regentul Ristic

a deschis Scupcina, e bogată în promisiuni tolositoare. Trebuie să se dorască realizarea sa cel puțin parțială și trebuie să se aplaude pasagele privitoare la relațiunile cu toate puterile străine. Politica streină a Serbiei, astfel cum e expusă în Mesagiu, și ținta ce o urmărește, răspundă cu desăvârșire dorințelor amicilor sinceri ai Serbiei și ale amicilor păcii. Aprobarea din partea celor cari consideră dezvoltarea liniștită a țărilor balcanice ca o garanție a păcii, nu va lipsi Serbiei, întru cât ea va ține relațiunile amicale cu puterile și nu va împedea această dezvoltare a Statelor Balcanice. E deci de dorit în interesul particular al Serbiei, cât și în al liniștii generale, ca politica expusă în Mesagiu să fiă menținută. În acest caz tinărul regat se va găsi totdeauna de acord cu Europa, din partea căreia își va asigura interesul amical atăt de trebuincios destinului sale viitor.

„Neue freie presse“ se exprimă de asemenea în termeni foarte favorabili asupra programei regenței, dăr dăce că voiesce să aștepte lucrările Scupcinei înainte de a crede într'un viitor fericit pentru Serbia. Până una alta, diarul vienesă laudă foarte mult intențiunile pacifice ale regenței și rezoluțiunea sa de a întreține relațiunile amicale cu toate puterile, menținându în același timp deplina independența a țerei.

Intălnire între Bismark și Kalnoky.

„Fremdenblatt“ confirmă scirea dată în privința unei promisiuni făcute prințului de Bismark de către comitele Kalnoky în timpul ultimei sale călătorii la Berlin, de a'i face o vizită la Friedrichsruhe. Acastă vizită s'a amănat din cauza călătoriei Țarului la Berlin, dăr se va face în jumătatea lunii viitoare.

Historicul ocupării Tunisului.

D-lă Jules Ferry publică în „Estafette“ un articol, în care desminte istoricul făcut de diarele italienești în privința ocupării franceze în Tunis. D-lă Ferry negă, că Tunisul ar fi fost

oferit de d. Bismarck mai întâi Italiei, și apoi Francei; el negă de asemenea, că n'a luat în această privință nici un angajament față de d. Cairoli. Toate s'au făcut lealmente și la lumina țilei. Ocuparea franceză în Tunis era așteptată de Englitera, de când această din urmă putere ocupase ea însăși Ciprul. Italia o prevedea de asemenea, pentru că în Iulie 1880 guvernul Italian făcea să se întrețină d. de Freycinet în această privință și făcea să se vorbească de compensațiune. D-lă Ferry desaproabă pe aceea, cari caută să divizeze Franța și Italia; aceste două țeri au altceva de făcut, decât a provoca gelosie între ele și a se urî.

Membrii Scupcinei la Regele Alecsandru.

Membrii Scupcinei au fost primiți de Regele Alecsandru în prezența Regenților și a miniștrilor. Președintele Pașici a rostit un discurs, în care exprimă simțimintele de lealitate ale Scupcinei, a accentuat în răspunsul său hotărârea de a urma tradițiunile națiunii sale mult iubite. Discursul președintelui Pașici, precum și răspunsul Regelui, au fost primite prin manifestațiune entusiaste.

SCRILE ȚILEI.

Archiducele Iohann. Cu privire la telegrama senzațională ce-o primiram alaltăeri, cetim în „Neues Wiener Tgb.“ următoarele informațiuni: „Archiducele Iohann, care călătorește sub numele unui conte de Orth, a sosit în Paris și și-a luat locuința în „hotelul Bellevue“. Archiducele a vizitat expozițiunea și are de gând a petrece în Paris numai câteva zile. Nu se știe unde va mai merge de aci printul, care precum se știe, este de doi ani și jumătate în dispozițiune. Dăr precum se anunță dintr'o parte bine informată, Alteța sa a luat astfel de dispozițiune, cari lasă a se conchide că voiesce să petreacă mai mult timp în străinătate. Asemenea se

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Tipul clasic-roman la Români.

În ziua de astăzi nu se cunoșce numai poporul rustic român dintre celelalte națiuni, se cunoșce și bine și inteligența noastră. Veți bine, că excepțiunile sunt, căci Românul, a locuit împreună cu diverse popore prin toate timpurile. Scim din istoria, că în timpurile anterioare câteva familii, mai prin catolicism — ca familia Mailath, familia curat română din satul Comana, — mai prin protestantism, — ca multe familii din țera Făgărașului și com. Hunedorei, — mai prin nobilitarism, magnatism sau boierism s'au rupt de către corpul Romanilor. Estă modă familia Corvin, apoi N. Olah arhiepiscopul de Strigoni, familia Vass dela Țaga, Kemenescii, Telekescii, Iosikescii, Kendöfescii și altele multe. O diplomă imperială adresată lui N. Olah se exprimă despre Ioan Corvin așa: „Sic vero sunt omnes prope modum laudatissimarum gentium origines, inter quas Valachii, gentiles tui, mirime postrema habent, ut quos ab ipsa rerum Domina, Urbe, Roma oriundos, et in una illius Dacia opulentissima parte etc. etc. qua tua

ista gens propotens fuit multorum proutantissimorum ducum Genitrix, inter quos et Ioannes Hunyades inclitis regis Mathiae Patris. Bonfiniu dăce, că aristocrații maghiari strigau despre Mateiu Corvin: „Valachum regulum non esse ferendum!“ Familia Vass se trage dela frații Lobu și Toma, cari luptând contra Turcilor sub Bela III, care dăduse ajutor impăratului bizantin Manuel III, și mântuind viața lui Manuel, fură dotați cu 9 sate în comit. Dobêcei. Străbunul familiei Kemény, după cum am aflat, a fost Românul Miculi s. Micula, ori Micul, care a avut un fiu cu numele „Chimimă“, ce s'a corupt în Kemény prin avântarea la casta aristocratică. Despre Teleky, Cserei în a sa cronică se exprimă așa: „S az a rozsz hitvan oláh faj is, Teleky, — a ki két lovakkal jött be Erdélyben, s enyi sok urí igaz hazafainak eleiben ult“, etc. etc.

Ca prin minune s'au făcut câteva familii române cu vađa mare, prin avântarea lor în empireul aristocraților: prin mari jertfe, prin mari vitejii și prin

*) Diploma împăratului Ferdinand, dtto 23 Noembrie 1548.

**) Veți la Fejer codex diplomaticus. C. I.

chiar pasul fatal — contra naturei Românului — de ași renega religiunea și națiunea. Dăr oștea grosă rămâne în șirul său cu conservarea sângelui latin și această nedesertare a fost în mare parte efectul stării de Paria și desconsiderării bietului Român. E regulă filosofică, că sârăcia de multeori te lasă necorupt, ér teologii propun, că cel drept prin post și rugăciune rămâne astfel, decât nu mai drept. De sigur, că sôrtea poporului român nu a fost așa, cum a fost, fără de a nu fi avut și ceva interes. Ca popor sărac și părăsit, a păstrat în sine acele giuvare de granit și acele lustre de diamant, pe cari timpul nici le-a putut sparge, nici întuneca. Și nu departe amăv fi astăzi. Având națiunea, în genere, o inteligență ridicată din opincă, — cea inteligență, nestând departe de colibă și de opincă, nu pôte fi străină colibei și opincei. Pruncii de Român, sermani învță în școlile medii, sermani învță la universitate, sermani păsesc în viața publică și sermani își cresc erăși progenitura. Sermani sunt părinții noștri, sermani și simple sunt locuințele lor, simplu le este modul lor de trai.

Nu este inteligența română adevă-

ratul Cincinat modern? Și multămită lui Dumnezeu, că și inteligența noastră se pôte măsura cu alte inteligențe formate prin școle. De câte-ori nu auđim dăcându-se din partea străină: Ce daună, că e Român!! Multe tipuri române s'au mai format și educat cu mămăligă românescă!

Nu este de cercat în acest articol p. es. colorea feții, înălțimea, sau mărimea corpului la Romanul modern comparat cu cel antic, cercăm aici tipul de rassă, de sânge și consanginitate, i. e. acea expresiune, acele trăsuri caracteristice, acea formă originală, prin care Romanul de ađi se pune în față cu Romanul vechiu. De când ne ocupăm cât de puțin cu istoria Romanilor, de când posedem în modesta-ne bibliotecă mai multe grupe de ilustrațiuni ale tipurilor romane din străvechime, cele mai multe pre fidele, de când am esaminat bine pe mai mulți decopiatori de tipuri și figuri romane, cum sunt: Genelli, Weiser, Fr. Hottenroth în opul său: „Trachten der Völker“, etc., am admirat multa asemănare în tip și expresiune a persónelor romane vechi cu cele romane de ađi. Nu dăcem, că alte națiuni moderne nu s'ar put

asigură, că arhiducele Iohann și-ar fi manifestat intențiunea de a renunța la titlul, la oficiile și la demnitatea sa. Se dice, că la oficiile curții, ca și la mai multor funcționari înalți, au sosit scrisorile, cari făcuseră cunoscută intențiunea acésta a arhiducelui. Aceste scrisori au sosit cu timbrul postal Fiume, la 19 l. c. dér încă nu sunt verificate. Arhiducele, precum se dice, se va duce deocamdată pe proprietatea arhiducelui Ludovic Salvator, a fratelui său, în Mehon, pe insula Baleare.

Biserica și școala din Apața. Ni se comunică: Onorate Domnule Redactor! In „Gazeta Transilvaniei“ ce o redactați Nr. 288 sub titlul „Uneltiri în contra școlilor și bisericei românești“, la finea acestui articol, între altele, se face amintire, că dușmanii nămului românesc ar fi închis biserica și școala română confesională din Apața sub pretextul, că nu sunt coreșpunătoare. Mai departe stă scris: „Nu scim ce pași va fi întreprins părintele protopopu Ioan Petricu, în al cărui protopopiat se află Apața“. La acestea am onore a răspunde, că subscrierul până în momentul prezent nu are nici o cunoștință oficioasă despre asemenea volnicii. Cu toate acestea imediat am provocat oficiul parochial respectiv ca în 3 zile să raporteze despre starea lucrului. Primiți vă rog asigurarea stimei ce vă conservu. Brașov, 11/23 Octomvre 1889. Ion Petricu, protopresbiter gr. or.

Ne mirăm, că preotul din Apața n'a găsit cu cale să informeze la timp pe părintele protopopu, când noi scim și diua și persoanele dela comitat, care au fost acolo de și-au arătat „dragostea“ către școala și biserica românească: diua de 6 (18) Octomvre, persoane: fiscalul Tartler Frigyes, Pal Ferencz, Szabó Pal, Imre János și solgăbirul Fischer Frigyes. Toamă aflăm ađi, că s'a comunicat acum și părintelui protopopu despre aceste acte de volnicie ungerescă, și deci va pute face pașii de lipsă.

Vai de ei! La 8 (20) Octomvre s'a deschis în Blășiu o școală kulturegyletistă, se vede că pentru vânt. Din acest incident scrie „Magyarsag“ cu privire la primirea celor câțiva Unguri, cari s'au dus la acea kulturegyletistă serbare: „Blășiul a fost mut, a primit pe cei cari sosiră la serbare ca cum ar fi fost mort. N'a demonstrat, ci s'a retras și s'a uitat de departe, cum veniau aceia, cari represintă maghiarismul ce și recuerește drepturile sale“.

Ce drepturi vor fi perdue kultur-egyletistii în Blășiu, scie Belzebub,

care și bate joc de ei, prefăcându-i în jidovi rățacitori. Vai de ei, în ce hal au ajuns!

Mort înainte altarului. Dumineca trecută preotul romano-catolic Kiraly János din Krispatac, comit. Treiscaune, fu lovit de apoplexiă (damba) tocmai când slujia la altar. El ceta cu voce înaltă o rugăciune, când deodată îi cădă cartea din mână și se răsturnă la pământ. Fu dus în sacristia, unde mai respiră odată și muri.

Călcăt de tren. În noptea de 9 (21) Octomvre între Gărbău și Aghireșu lângă Clușiu, un țeran a fost călcăt de trenul ce comunică între Pesta și Clușiu.

Raporturile comerciale austro-germane-române.

Lumea se ocupă mult la Viena de o motiune presintată de curând într-o ședință a delegaților comunei din München privitoare la oprirea importului de vite din Austro-Ungaria în Germania. Se vede în această probă, că măsurile prohibitive decretate de guvernul german sunt vătămătoare Germaniei însăși și în ore-cari cercuri se adaugă, acum când e vorba de relațiile comerciale ale Austro-Ungariei cu România, că măsurile analoge luate de întâiul din aceste două State în contra celui de al doilea sunt o sorginte considerabilă de pierderi pentru Monarchia; se citează în sprijinul acestei opinii reclamațiunile, ce s'au făcut mai cu sémă din partea presei din Viena.

Motiunea despre care se vorbește mai sus, și care a fost presintată de delegații Eckart și Seyboth este astfel concepută:

Consiliul municipal este rugat să facă de urgență pe lângă cancelaria imperiului la Berlin, demersurile trebuincioase, pentru ca:

1. Oprirea importului boilor și al porcilor din Austro-Ungaria să fie ridicată.

2. Dacă această concesione ar fi cu neputință, să se facă cel puțin pentru orașul München o excepție, în acest sens, ca vitele menite a fi duse la abatorile din München să fie autorizate a trece granița austriacă din spre partea Bavariei. Guvernul regal bavarez e rugat să ia în considerație și să sprijinească pe lângă cancelaria imperiului această cestiune, care este de un mare interes pentru prosperitatea orașului München și a Bavariei în general.

Uneltiri în contra Slovacilor.

În ședința dela 17 Octomvre a conventului general ev. conf. augsb. din Tera ungerescă s'au petrecut următoarele:

Președintele br. Pronay puse să se citească protocolul ședinței trecute. La un pasagiu, în care se dice, că „panslavismul e un delict canonic“, se ridică un „patriot“, anume Koloman Rado, și propuse să se ia protocolul, că „fie-cine scie și vede, că panslavismul e un delict canonic și pe basa acésta s'a început procedura disciplinară în contra lui Paul Mudron pentru peregriagiul său la Chiev“.

Paul Szontagh, maghiaron, aprobă această propunere, deorece în contra unui funcționar bisericesc numai atunci se poate începe procedura disciplinară, când s'a făcut vinovată de un delict canonic. Asta-i basa de drept a procedurii disciplinare bisericesc. (Vii aprobări).

Protocolul fu modificat în înțelesul acesta.

Președintele Pronay împărtăși apoi, că în afacerea panslavistă din Oroszlanos i-s'a insinuat nulitate de către învățătorul Ladislau Novometzky și de preotul George Majtyenau, cari au fost condamnați în toate trei instanțele, pentru agitații panslaviste, la perderea posturilor lor. După părerea sa, a președintelui, conventul nu se mai poate ocupa pe nici o basă cu această afacere, deorece aci are înainte o *res judicata*. Insinuarea deci trebuie simplă să se respingă.

Mateiu Dulla vré să dovedească, că condamnaților li-s'a făcut nedreptate, dér șovinistii uneltitori fac larmă și nu-lă lasă să vorbească.

Preotul Csobrda cere deasemenea să se citească cererea de nulitate, fiindcă vré să vorbească în cauză.

Președintele Pronay: „La o sentință nu se mai vorbește“!

Teofil Fabiny, fostul ministru de justiție, maghiaron, declară, că conventul general, precum a spus și președintele, nu poate forma o curte de casație deosebită.

Adunarea hotărî să se publice sentințele și să se respingă cererea.

Mateiu Dulla vré să mai vorbească în cauză, dér președintele nu-lă lasă. „Tot respectul de demnitate și de ordine — dișe Dulla — dér conventul general e dora mai mult ceva decât d-l președinte“!

O larmă cumplită se ridică cu strigăte: Jos! Jos! Afară cu el!

Președintele susținut de șovinistii turbați desaproabă în numele conventului

pe Dulla, care tocmai se pregătea să lovescă cum se cuvine în jurisdicțiunea ungerescă.

Pare că nu-ți vine a crede, cumcă aceste persecuții se petrec în inima Europei, și nu în Asia.

În ședința dela 18 Octomvre se primi propunerea, despre care am amintit în „Gazeta“, ca în 1891 să se convoce sinodul și să se invite la el și frații Sași din Ardelu, căci și așa „uniunea Ardelului cu Tera ungerescă e făcută“ și deci să se facă și unirea constituțională a bisericilor.

Paul Mudron se alătură la propunerea acésta a lui Zsilinszky, dér dișe, că se nu se uite nici frații ev. din Croația și Slavonia, și deci, ca sinodul să aibă rezultat deplin, să fie amânât cu vro doi ani. Contrașiceri furtoase se ridică cu strigăte: Nu se poate! Deja se vede piciorul calului! Vorbitorul trecu la cestiunea limbei, în care biserica evangelică face mai cu deosebire a se simți autonomia sa. În același loc a audiat dora spunend cestiunea, că „mulțămia domnului, în Nyiregyhaza li-s'a făcut sfârșit la 22 școle slovace“.

Episcopul Korsay intrerupe pe vorbitor, vrëndu să-l impedeze de a vorbi. Paul Mudron încetă vorbirea.

Petru Busbach, maghiaron, vorbind către Mudron, dișe, că continuele provocări nu pot avea alt rezultat, decât că nu lasă a se liniști valorile agitate.

Veni apoi la rând o a treia afacere pretinsă panslavistă. Fu vorba de preotul Sigismund Krizsan, care avea să fie preot în Nyustya, dér n'a fost candidat, fiind acusat de uneltiri panslaviste. Krizsan a apelat la conventul rugându-l să dispună de candidarea sa.

Episcopul Czekus raportă în această atacere în defavorul lui Krizsan, pe care-l luă apoi în apărare Paul Mudron arătând nevinovăția preotului.

În apărare luă și preotul Janoska, cerend dovede, căci nu se cuvine să fi impedit cineva dela ocuparea unui post pe basa unor simple bănueli. Densul cunose pe Krizsan, care e demn de a fi candidat și ales. Poporul îl iubese.

Preotul Czoch intră, cum pte fi Krizsan panslavist, când el nici nu vorbește bine slavăcesce și predicile trebuie să și-le-nvețe mult timp (Ilaritate).

Mai apărare pe Krizsan și Josef Veres și Mateiu Dulla. În contra lui Krizsan vorbiră preotul Farbaky și Paul Szontagh, maghiaron.

Conventul răspunde apelului lui Krizsan.

dora fali cu tipul antic al rasei lor, dér susținem, că Românul prin escelință se pte fali cu acésta. Până ađi avem tip slavici, tip german, tip maghiar, tip evreu, etc. etc; nu scim până unde și în cât diferesc de rassa lor, dér scim atata, că Românul ascunde pe a sa față adevăratele trăsuri romane de fisioniă și până ađi se mândrește cu acea frunte lată, cu acea față nobilă rotundă, cu acea expresiune deschisă, cu acel cerebel bulbutat, cu acei ochi plini de serinitate și agerime, în scurt cu toate acelea, cari sunt proprii rasei romane, descendinte dela Dei, i. e. din trupina cea mai falcă a lumii. Pré firesce, că în lumea acésta nu se pte admite națiune fără ceva amestecătură străină. Elinii lui Herodot și Aristotele aveau prin înrudire și ei sânge străin, aveau sânge frigic, fenician, egipten, lidic, persic. Poporul lui Iehova, Evreii, a căror lege chiar opria la amestecarea cu „cei de alt nămu“, nu erau scutiți absolut de acest păcat; ei chiar în portul lor erau imitatorii Asirienilor, Chaldeilor, Fenicienilor. Nu erau scutiți de acest păcat Perșii, Babilonienii, Germanii și Teutonii, Dacii, Scitii etc. Și așa nu au fost

scutiți nici străbunii noștri. Și dacă anticii aveau ici și colea în sângele național și ceva sânge străin, și dacă cantitatea cea mare de sânge național absorbia neînsemnata cantitate de sânge străin, întocmai cești noi, deși posedăm în sângele lor propriu puțin sânge străin, acesta se nimicesce și se preface în sângele de care se absorbe, precum un picur de ploă se perde în marea sărată a oceanului.

Romanii moderni, adică Românii, fiind și trăind la olaltă cu alte națiuni, s'a întâmplat din timp în timp, ici-colea, câte un pic de amestecătură nedecisivă în viața sa de națiune. Căci Sasul cu Românul cu greu se împerechiază; comunele săsesci, pe cât scim, sunt isolate și quasi, *Chime ardelene*, în satele curate săsesci abia trăiesc câțiva indiviți români, mai mult ca păstori și ómeni săraci; apoi, afară de aceea, Sasul are ambițiunea sa, predicată chiar de pe amvon, el are idealul său. Românul cu Ungurul încă nu se împerechiază în mod observabil, pentru că Românul cu mare anevoiă pășese la căsătorii cu cel de altă lege. Și totuși p. es. în binecuvântatul Ardelu vedem Românii așa diși: săși, unguri

săși ungereni!... Acésta este o influință a spiritului străin în zona locuită în preponderanță de alte națiuni, și în măsură rotundă. Este la noi în Ardelu fostul fund săsesc, este Săcuimea, sunt în Bucovina Germanii și Rutenii, sunt în Bănat Șvabi și Sărbii: etă dera posibila deslegare a Romanilor săși, unguri și nemți. Nici despre aceștia nu se pte presupune, că ar fi străini tipului român, deorece inteligența și clasa cultă descendintă și ridicată din aceste pătri românești cât de viu pte în sine tipul latin și cât de fidel reprezintă *făptura românească*. Mai mult fac pe acești Români cumva străini făpturei românești portul, vorba, dedarea psihică și naturelul, jocul, modul de trai, cari le au împreună cu populațiunea, în al cărei cerc trăiesc. De aci se vede ce boulevard grandios este portul, jocul, datinele naționale întru conservarea unei ginți. Dér astăđi, durere, portul în multe locuri se lapedă, cătrința e înlocuită cu rochia, și în ținuturi, unde ađi nici po-veste nu e de portul românesc, se mai vedă ca de aducere aminte bătrânii îmbrăcați în portul lor străin. Lumea astăđi merge spre decădintă, și lumea

românească, atatu din vina celor chemați, cât și din vina proprie a poporului țară școlă, începe pe alocure a pune puțin pondă pe criteriile sale de naționalitate, cum este mai cu sémă portul. Cei chemați ar face bine să încourageze opinca și să nu glorifice cisma, care pe lângă acea că e străină poporului, dér îl și ruinează, căci o părechie de opinca sunt 80 cr. v. a., o părechie de cisme însă prin ținutul d. es. al Bistriței sunt 8—9 și 12 florini v. a. Un rău mare este incubat, ca să amintim cu acésta ocaziune, p. es. în ținutul Bistriței, unde în vremea mai de demult jucau feciorii în horă și cu opinca, ér astăđi servitorul cel și sărăntoc, ce nu are nici unde să pună capul, Dumineca apare în joc cu cisme scumpe, gubă scumpă etc. etc., câtă adică capetă pentru serviciu, pune pe el, și așa când se însoră nu are nimic, și cu nimic e până mure. De va merge acésta calamitate tot așa, vai! unde va ajunge poporul nostru român, sub sarcina impositelor constituțiunei dualistice?! Se cade preoților, ca unde numai pot să spună poporului, că chiar așa e de cinstită opinca ca și cisma, de nu cumva chiar mai cinstită.

zsan, rămânându acestă eschisă dela candidare, precum hotărîse districtul.

Astfel de persecuțiuni asiatice se petrec sub europăna stăpânire ungu-răscă.

Manevrele armatei române.

Joi, 5 Octomvre, Regele dimpreună cu principele Ferdinand, însoțit de d. general Manu, ministru de război, de d. general Berendei, inspectorul genului, de prefectul județului, de d. colonel Gheorghiu, comandantul regimentului 2 geniu, a mers, la orele 9 dimineața, de a inspecta spitalul dependente de eforia St. Spiridon din Iași, unde Regele a putut să se convingă de îngrijirea, cu care bolnavii sunt căutați, și rămânându satisfăcut, arată mulțămirea sale personalului spitalului; apoi merse de vizită depoul regimentului 2 de geniu și diferitele lucrări de fortificația, ce se execută la Focșani.

De acolo Regele a fost de a vizita marele rezervor de apă, ce orașul construie la o distanță de 5 kilometri, și care se alimentează cu apă de isvor adusă, prin o canalizare de mai mult de 20 kilometri de lungime, tocmai din ptele munților.

Regele a rămas deplin satisfăcut de această lucrare de nedispensabilă igienă și s'a reîntors la orele 1 1/4 la cartierul regal, unde era gata dejunul, la care au luat parte d-nii general Manu, general Berendei, directorul căilor ferate, d. colonel Gheorghiu și alții în total 30 persoane.

Apoi Regele și principele Ferdinand, mulțămindu d-lui și d-nei Apostoleanu pentru găduirea ce le dase, porniră la gară, unde îl așteptau toate autoritățile, d-nii senatori și d-nii deputați din localitate, domne din societate, mulțime de notabilități și un număr public, care venise spre a dovedi Suveranului recunoștința lor pentru Augusta vizită, ce binevoise să facă orașului. O gardă cu drapel și muzică dete onorurile cuvenite.

Regele, pătuns de aceste vii demonstrațiuni, al căror martur era, asigură pe toți, cu o vedită bucură sufletescă, de plăcuta aducere aminte ce o va păstra despre timpul petrecerii sale în sinul Focșanilor, ér la orele 2, 25 m., trenul porni spre Bacău, întovărășit de aclamațiuni frenetice.

La Mărășești, Adjută, ca și în celelalte gări, populația satelor din vecinătate, fruntași din localitate, domne, preoți, salutau pe Regele și pe Principele, cari sosiră în Bacău la orele 5, 15 minute.

Aci așteptau d-nii generali, prefectul județului, primarul, domne ce oferiră buchete, mulțime de cetățeni, care acclamară pe Suveran.

Regele, după ce exprimă înalta satisfacțiune celor cari veniseră să-l primăscă, porni la cartierul regal, unde la orele 7 se dete un prânz la care au luat parte: d-nii generali: Manu, Racoviță, Radović, Pencović, Arion, Fălcoianu, Berendei, Cantili, Pilat, d-ră

Alcum p. es. în România, câtă influință n'a mai exercitat în trecut spiritul grec ori turcesc, ér la boeri cel german, ori mai bine francez! În Boemia, Moravia câtă influință nu a exercitat spiritul german! În Bucovina câtă influință nu a exercitat spiritul german, ruteanu și leșesc!

Așa dispunându Dumneșeu, ca deosebite rasse să trăiescă la olaltă, nu s'a putut, ca acestea să nu se amestece cât de puțin între sine, séu cel puțin spiritul uneia să influințeze și să se impună celeilalte.

Fiind Românul așezat între atâtea națiuni pré diferite în trupina lor genetică, el unicul forte diferit prin sânge de tote, el unicul latin, și totuși neamestecat în fire și natură, nică în genere inficiat de spiritul strein, putem dice, că Românul e o națiune forte solidă și dora cea mai grea de cucerit pe lume. După atăția secol și peride de revoluțiune istorică, așa depărtat dela léganul séu, din Italia, Românul, și totuși până aci conservându în sine tipul clasic roman, trebuie să admiri puterea acestei națiuni și să dai laudă Proniei sale.

S. P. Simon.

Severin inspector sanitar, d. prefect și d. primar, d-nii atași militari străini (cari, în timpul cât regele a fost la Focșani, d-lor au mers de a vizita salinile dela Tergul Ocna, fabrica de postav dela Bubuș, proprietatea colonelului Alcazu, biserica S-lui Ion dela Piatra dedită de Ștefan-celu-Mare, și fabrica de chibrituri și cue de cisme a d-lui Lalu), d-nii coloneli: Voinescu, Poenaru, Lahovari, Formac, Heret și alții, în total 45 persoane.

Prânzul fiind terminat, Regele convorb cu persoanele ce avuseseră onore să fiă poftite, și, la orele 10, Suveranul și Principele Ferdinand s'au retras în apartamentele lor.

Literatură.

Convorbiri Literare, revistă științifică literară. Apare în București sub direcția d-lui *Iacob Negruzzi*. Anul XXIII — Nr. 7 din 1 Octomvre conține: Alesio, de Duiliu Zamfirescu; Nomenclatura româno-latină (urmare), de G. Crăniceanu; Onoarea și banii, comedia, trad. de A. Naum (urmare); Don Quijote dela Mancha, trad. de S. G. Vărgolici (urmare); Ad Cornelium Nepotem; Ad passerem Lesbiae, Luctus in morte passeris, Dedicatio Phaseli, Ad Lesbiam, Sonet (poesii), de I. I. Bic.

Candela, foia bisericească-literară. Apare în Cernăuți odată pe lună. Redactor primar: *Artemiu Berariu*. — Nr. 10 dela 1 Octomvre conține: Fondul religios gr. or. al Bucovinei; Doctrina romano-occidentală despre satisfacțiune; Cuvântare contra beției; Cuvânt funebrelă finută la înmormântarea fostului protopresbiter în Abrud I. Gallu, de Z. Boiu; Cronică, și 3 articuli în text slav. rusesc.

Economia.

Consulatul regal român din Stuttgart dá următorul buletin agricol pe luna Septemvre:

Prețurile granelor au fost în luna trecută statornice și mai cu semă orzului de prima calitate a fost forte căutat. Din țera se aduc puține cereale și fiind recolta próstă nici nu se mai aștepta mult. Consumația este deci restrinsă la importul din străinătate și așa s'au consumat mai cu semă și grâne române, mai ales orz.

În diarul Bursii de produse de aci se află următoarea notiță:

„România prevede tote țările Europei, cari au necesitate, cu prisosul ei în grâu; totodată se aduce din această țera un orz, care pte concura cu calitatea cea mai bună a orzului unguresc.”

Bursa a încheiat luna cu următoarele prețuri fixe:

Grâu din Bavaria . . .	m. 21.75—21.40
„ „ Azuma . . .	„ 21.75—
„ „ Austria-de-sus . . .	„ 20.50—21.50
„ „ Rusia (Ghirka) . . .	„ 20.75—22.40
„ „ România . . .	„ 20.—22.—
Alac nou . . .	„ 12.
Orz francez . . .	„ 19.75
„ de Bavaria . . .	„ 19.40—19.50
„ de Ungaria . . .	„ 19.80—21.50
Ovesă . . .	„ 13.50
Faină No. 0 . . .	„ 32.—m.33
„ „ 1 . . .	„ 30.50— „ 31
„ „ 2 . . .	„ 29.50— „ 30
„ „ 3 . . .	„ 28.—28.50
„ „ 4 . . .	„ 24.50—25.50

Consulatul regal român în Stuttgart, Gottlieb Benger.

Cununia. D-lu *Ilie Șerbanu*, cleric abs. de Blășiu, și *Rosalie Popu Papiriu* își vor serba cununia în biserica din Icolodul mare la 28 Octomvre st. n. a. c. la 3 ore p. m.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.”.

(Serviciul biurolui de cosp. din Pesta.)

Budapesta, 24 Octomvre. În conferința de aseră a partidei independente s'a stabilit textul propunere ce e să se aducă aci în dietă, d'a fi pusă ministrul de honvedj *Fejervary* în stare de acușiune. Propunerea a fost subscrisă de toți cei de față. — Principele bulgar Ferdinand de Coburg a sosit aci, plécă la nopte înderétu la Sofia.

Luxenburg, 24 Octomvre. Starea sănătății Regelui Olandei s'a înrét. Regele are de gând să abdice în favoarea ducelui de Nassau ca mare duce de Luxemburg.

DIVERSE.

Mama prevédătoare. Cronicarul diarului „*Novoje Vremja*“ istoriscesce: În zilele aceste sosi în Orel, pentru a petrece acolo câva timp, soția unui comerciant rus cu fica sa și trase într'un hotel. Când fură rugate să se înscrie în registrul străinilor, mama scrisé după numele de familie următoarele: „soția unui comerciant din Dmitrowsk cu fica sa nemăritată Sașa (19 ani de etate, 10,000 ruble zestre, pèr blond deschis, năsuț timp și gropșore în bucle obrazului; defecte corporale ori alte semne caracteristice n'are.) Ce prevédătoare mamă!

Ciocnire de trenuri la Leurdeni. „Telegraful român“ din București scrie: Trenul de persoane dinspre Virciorova, care trebuia să sosesc în București Duminecă séra la orele 8, min. 10, a sosit tocmai la 1 după mezul nopții. Causa acestei întârzieri este că, intrându în gara Leurdeni, trenul acesta s'a ciocnit cu un alt tren de marfă. Ciocnirea, pe cât ni-se spune, a fost grosnică. La trenul de marfă se afla un vagon încărcat cu chibrituri; acele chibrituri fiă din frecare, fiă că li s'a comunicat focul dela mașinele ciocnite, au luat foc și au ars, împreună cu vagonul, comunicându focul și altor vagoné. După primele informațiuni ce am putut căpeta, sunt mai mulți răniți. Ni-se semnalează doi fochiști și un mecanic. Acest mecanic a și fost adus la Colțea unde se află în căutarea serviciului d-lui dr. Asachi. Starea lui nu presintă gravitate; este ușor rănit la picior. Éta ce povestesc el despre ciocnire: Trenul de marfă, de vr'o 60 de vagoné, sosind la gara Leurdeni, n'a putut fi înrénat la timp din cauza insuficienței personalului (?), așa că trenul al doilea, care mergea spre București, l'a întâlnit pe același șine. Unele dintre persoanele, cari se aflau pe cele dou trenuri, au avut încă timpul să sară, altele au rămas; dintre acestea, mecanicul și un fochist au fost aruncați în ciocnire și cădendu s'au rănit mai mult séu mai puțin grav. Un om, care se afla într'un vagon, conducendu nise porci, a fost prins în sfărâmurile vagonelor, cari numai decât au luat foc. Într'un târziu a fost scos de acolo mort.

O dramă mișcătoare. „Fulgerul“ din Iași scrie: În strada Lăpușeanu, casele Mavrocordat, se află frumosul magazin al d-nei Robert. Joi séra cam pe la ora 7 jumătate trecătorii au audiat o detunătură. Intorcendu-se imediat în magazin, mai mulți omeni vèdura pe nepota d-nei Robert, o admirabilă brunetă, Antoaneta Labrou, în vèrstă de 18 ani, lungită la pământ într'un lac de sânge. Ea își descărcase în fața oglinzii un glonț de revolver drept în inimă, astfel că muri pe loc. Căutându a afla cauza acestei sinucideri, ni-s'au relatat următoarele: Antoaneta Labrou avea relațiuni amorose de trei ani cu tinerul Buchman, telegrafist. Mătușa ei, d-na Robert, la cererile repetate ce i-s'au adresat atât din partea tinerului, cât și din partea fetei, de a-l încuvința căsătorie, răspunde totdeauna cu dispreț și espunea fata d'nică unor aspre muștrări din partea mătușii. Chiar actul desperat al sinucideri l'ar fi sèvrșit după o viață altercația, ce a urmat între ea și mătușa sa. Antoaneta Labrou a lăsat o scrisore, în care ar fi arătat, că fără el nu mai putea trăi. Tinerul Buchman se află într'o stare de plâns; prietenii păzesc ca să nu se sinucidă, dér el în desperarea lui a declarat, că e imposibil să mai trăiască. Antoaneta a fost Sâmbătă înmormentată. Vineri séra corpul defunctei fù ridicat din locuința d-nei Robert și transportat la cimiteru. Cortegiul era impunetor și a produs o impresiune mișcătoare asupra trecători-

lor. Tinerul Buchman urma carul funebru.

† Ludovic I, Regele Portugaliei. Din biografia repositului rege al Portugaliei și Algarbiei (Algariei, o provincie în sudul Portugaliei) Ludovic I însemnă următoarele: Ludovic I (Don Luis Filipe s'a născut la 31 Octomvre 1838 în Lissabona. La 11 Noemvre 1861, murind fratele séu mai mare, regele Pedro V, el îi urmă pe tron și la 22 Decemvre depuse jurământul pe constituțiune. La 1869 Spaniei, dorind ca să mijlocescă o împreunare a Spaniei cu Portugalia, îl imbiară pe Ludovic I cu coróna Spaniei, dér acesta n'a vrut s'o primescă. Sub Ludovic I s'a șters în Portugalia pedepsa cu mörte și s'au regulat afacerile coloniștilor portugez în porturile vestice ale Africe. La 6 Octomvre 1862 regele Ludovic s'a căsătorit cu princesa Maria Pia, fica a 2-a a regelui italian Victor Emanuel. Din această căsătorie se născu în 1863 actualul moștenitor de tron, prințul de Braganza, Don Carlos Fernando, și în 1865 prințul de Oporto, Don Alfonso. Ludovic I a fost un aprig sprijinitor al științelor, artelor și mai vîrtost al literaturii. El a tradus în limba portugeză operele lui Shakespeare. Ludovic I a murit în 19 Octomvre n. c. la 11 ore a. m. în etate de 51 ani. Despre ultimele momente ale vieții lui se telegrafiază următoarele: La 9 ore a. m. sub capul regelui se aședară perin pentru a-i ușura respirațiunea. La 11 ore se arboră pe citadelă stindardul de doliu pe jumătate desfășurat, ér bubutul tunurilor dela citadelă anunță, că regele trage de mörte. Dela mezul nopții încependu regina stët ne'ncetat la patul bolnavului, ținendu mâna în mâinile sale. Ministrul, nunții, funcționarii și întreaga curte se adună în jurul patului regelui. După ce regele închise ochii, toți cei de față în adencă tăcere se duseră la capela dela citadelă, unde luară parte la serviciul divin, anume oficiat pentru regele. La 1 oră nouă bubuituri de tun să audiră, după care încep se să tragă clopotele, se arborară stéguri de doliu și se închiseră tote prăvăliile. Cu acesta se încep doliul general.

Cursul pieței Brașov

din 24 Octomvre st. n. 1889.

Bancnote românesce	Cump.	9.43	Vend.	9.45
Argint românesc	-	9.38	-	9.41
Napoleon-d'ori	-	9.46	-	9.49
Lire turcesce	-	10.70	-	10.73
Imperiali	-	9.70	-	9.73
Galbin	-	5.58	-	5.61
Scris. fonc. „Albina“ 6%	-	101.—	-	102.—
„ „ 5%	-	98.50	-	99.—
Ruble rusesce	-	1.22	-	1.23
Mărc germane	-	11.62	-	11.65
Discontul 6—8%	pe an.			

Cursul la bursa de Viena

din 23 Octomvre st. n. 1889.

Renta de aur 4%	-	101.35
Renta de hartiă 5%	-	96.95
Imprumutul căilor ferate ungare	-	114.70
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (1-ma emisiune)	-	99.90
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (2-a emisiune)	-	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (3-a emisiune)	-	113.—
Bonuri rurale ungare	-	88.—
Bonuri croato-slavone	-	105.—
Despăgubirea pentru dija de vin unguresc	-	100.—
Imprumutul cu premiul unguresc	-	140.25
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	-	128.—
Renta de hartiă austriacă	-	85.30
Renta de argint austriacă	-	85.70
Renta de aur austriacă	-	109.80
Losuri din 1860	-	139.—
Acțiunile băncii austro-ungare	-	921.—
Acțiunile băncii de credit ungar	-	321.—
Acțiunile băncii de credit austr.	-	309.25
Galben împărătesc	-	5.67
Napoleon-d'ori	-	9.49
Mărc 100 imp. germane	-	58.35
Londra 10 Livres sterlinge	-	119.10

Editor și Redactor responsabil:
Dr. Aurel Mureșianu.

Concursu.

Cu 1 Ianuarie 1890 voru fi a se ocupa: I. 2 (douu) ajutoare a 20 fl. pe anu din fundatiunea „Tofaleana“... II. 4 (patru) ajutoare a 25 fl. pe anu... III. 2 (douu) ajutoarea 100 fl. pe anu...

Cererile au a se inainta comitetului „Asociatiunii transilvane pentru literatura romana si cultura poporului romanu“ in Sibiu pana la 30 Noembrie n. 1889.

Cerurile intrate mai tarziu nu se voru considera. Aspirantii la vre-unulu din ajutoarele amintite sub I si II au sa acluda la suplicele lor:

- a) Atestatu de botezu in originalu seu in copia legalisata. b) Testimoniu scolasticu de celu puiniu 4 clase elementare. c) Contractulu incheiatu cu maestrulu, conformu §-lui 61 alu legi industriale (art. de lege XVII din 1884) in originalu seu in copia legalisata... f) Adeverinta dela parinti seu tutori, ca se obligu a lasa pe fiii seu pupilli loru la invetatura pana se voru fi perfectionatu pe deplinu.

Se insemna, ca intre concurenii cu calificatiune egalu la cele 2 ajutoare a 100 fl. pe anu de sub punctulu III se voru preferi tinerii nascuti in muntii apuseni ai Transilvaniei.

Din sedinta comitetului „Asociatiunii transilvane pentru literatura romana si cultura poporului romanu“, tinuta in Sibiu la 4 Octomvrie 1889.

G. Barițiu,

președ.

1893-2

Dr. I. Crișianu,

secretar u II.

„ALBINA“

Institutu de creditu si de economii

FILIALA BRAȘOVU

primese in comisiune efectuarea de plati si incasari atat in interiorulu țerei catu si in strainatate.

Cumpăra, vinde si amanetăza monete, efecte si cupone, da insasi seu ingrijește cecuri, asigurate etc. si se recomandă in deosebi pentru esecutarea in comisiune a ori-cărei transacțiuni de banca in România.

Informațiuni mai de aproape se potu lua dînicu in biroulu institutulu, piața No. 90, dela 8—2 ore d. a.

Avisu d-lor u abonați!

Rugam pe d-nii abonați ca la renoirea prenumeratiunei sa binevoiasca a serie pe cuponulu mandatulu postal u si numerii de pe fasia sub care au primitu diarulu nostru pana acuma.

Domnii, ce se aboneza din nou, sa binevoiasca a scrie adresa lamuritu si sa arate si posta ultima.

Totodata facemu cunoscutu tuturor D-lor u abonați, ca mai avemu din anii trecuti numeri pentru complectarea colectiunilor „Gazetei“, precum si cateva intregi colectiuni, pentru cari se potu adresa la subsemnata Administratiune in casu de trebuinta.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Mersulu trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat u r. u. valabilu din 1 Octomvrie 1889.

Table with multiple columns for train routes: Budapesta-Predealu, Predealu-Budapesta, B.-Pesta-Aradu-Teius, Teius-Aradu-B.-Pesta, Copșa-mică-Sibiu. Includes departure times and station names.

Nota: Numerii incuadrati cu linii grose insemneza orele de noapte.